

**ЎЗБЕКСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
МЕКТЕПКЕ ДЕЙИНГИ ЖӘНЕ МЕКТЕПТЕ БІЛІМ БЕРУ
МИНИСТРЛІГІ МАМАНДАНДЫРЫЛҒАН БІЛІМ БЕРУ
МЕКЕМЕЛЕРІ АГЕНТТІГІНІҢ ҚҰЗЫРЫНДАҒЫ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
ШЕБЕРЛІК ЖӘНЕ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ БАҒАЛАУ ҒЫЛЫМИ-
ПРАКТИКАЛЫҚ ОРТАЛЫҒЫ**

**БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУ БАҒЫТЫ БОЙЫНША КӘСІБИ
СЕРТИФИКАТТАУ ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫНЫҢ
СПЕЦИФИКАЦИЯСЫ**

Ташкент – 2026

БАСТАУЫШ БІЛІМ БЕРУ БАҒЫТЫ БОЙЫНША КӘСІБИ СЕРТИФИКАТТАУ ТЕСТ ТАПСЫРМАЛАРЫНЫҢ СПЕЦИФИКАЦИЯСЫ

Аталмыш спецификация Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетінің мемлекет мектепке дейінгі және жалпы орта білім беру ұйымдарының педагог кадрларын кәсіптік сертификаттау бойынша мемлекеттік қызметтер көрсетудің әкімшілік регламентіне сәйкес жасап шығылды. Құжат бастауыш білім беру оқытушыларының кәсіптік білім, дағды мен компетенцияларын бағалау үшін қолданылатын тест сынақтарының мазмұны, құрылымы мен бағалау мөлшерлерін белгілейді.

Спецификация тест тапсырмаларының мазмұны, құрылымы, бағалау мөлшерлері, тест тапсырмаларының формасы, когнитивті дәрежелері мен бағалау үдерісін ұйымдастыру тәртібін белгілеп береді.

Аталмыш құжат тест тапсырмаларын түзуде методикалық негіз болып қызмет етеді және бағалау үдерісінің ашықтығы, әділеттігі мен ғылыми негізделгендігін қамтамасыз етуге қаратылған.

I. Жалпы қағидалар

Бағалаудың негізгі мақсаты бастауыш білім беру оқытушыларының пән бойынша теориялық білімдері, практикалық дағдылары, лаборатория қызметін ұйымдастыру компетенциясы, бастауыш білім беру бағытында оқыту методикасы бойынша білімдері, педагогикалық шеберлігі мен кәсіптік компетенцияларын кешенді бағалаудан тұрады. Бағалау нәтижелері педагог кадрларды кәсіптік сертификаттау үдерісінде қаулы қабылдау үшін негіз болып қызмет етеді.

II. Нормативтік негіздер

1. Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинетінің 2024-жыл 12-февральдағы “Мемлекет мектепке дейінгі және жалпы орта білім беру ұйымдары педагог кадрларын кәсіптік сертификаттау бойынша мемлекет қызметтерін көрсетудің әкімшілік регламентін бекіту туралы” 87-санды қаулысы.

2. Өзбекстан Республикасы Мектепке дейінгі және мектепте білім беру министрлігінің 2026 жылғы 3 июльдегі "Мемлекеттік мектепте дейінгі және жалпы орта білім беретін ұйымдардың педагог кадрларын кәсіптік сертификаттау бойынша бақылау тестін ұйымдастыру және оны өткізу туралы" 233-санды бұйрығы.

III. Бағалау ауқымы

Бастауыш білім беру мұғалімдері үшін мамандық пәнінен 40, педагогикалық шеберліктен 10, жалпы 50 тест тапсырмасы ұсынылады және жалпы тест тапсырмасын орындау үшін ажыратылған уақыт 120 минут етіп белгіленеді. Мұнда жабық тест тапсырмаларынан (бір ғана дұрыс жауапты талап ететін (Y1), сәйкестендіруді қажет ететін (Y2) және бірізділікті талап ететін тест тапсырмалары (Y3) пайдаланылады. Мамандық пәндерінен түзілетін тест тапсырмаларының мазмұндық саласы мен бағаланатын білім мен дағдылар бойынша бөлінуі төмендегі кестеде көрсетілген.

IV. Тесттің құрылымы

Тест сынағы бастауыш білім беру бағытының негізгі мазмұн бағыттарын қамтиды. Тест тапсырмалары жалпы ана тілі, оқу сауаттылығы, математика, табиғи пәндер, тәрбие, бастауыш білімді оқыту методикасы мен педагогикалық шеберлікке тән білім және дағдыларды бағалауға қаратылған. Тест тапсырмаларының мазмұны жалпы орта білім берудің мемлекеттік білім беру стандарттары, ағымдағы оқу бағдарламалары және пән бойынша методикалық талаптар негізінде қалыптастырылады.

Мамандық пәндерінен түзілетін тест тапсырмаларының мазмұндық саласы және бағаланатын білім мен дағдылары бойынша бөлінуі

1-кесте

Мазмұндық сала	Бағаланатын конструкттар	Тестте р саны
1.Оқу сауаттылығы		
1.1. Мәтінді оқып түсіну және логикалық талдау	- Ғылыми және көркем мәтіндерден негізгі идея және факттерді табу; - Шығарманы логикалық талдау жасайды және қорытынды шығару; - Өлең, рубайлардың қара сөзбен жазылған мәтінін талдау;	3
1.2. Халық ауыз әдебиеті	– Ауыз әдебиеті үлгілерін мазмұн, идея және форма тұрғысынан талдау жасау;	1
1.3. Әдеби жанрлар. Көркем өнерлер.	-Әдебиет теориясына тән білімдерді қолдану; -Жанр ерекшеліктері, ұйқас, көркем өнерлерді анықтап ажырата білу;	2

1.4. Қазақ және әлем балалар әдебиеті өкілдерінің өмірі мен шығармашылығы	-Әдеби салыстыру – қазақ, әлем әдебиеті және заманауи өкілдердің шығармаларын мазмұны мен көркемдік жағын анықтау; автор стилін анықтау, -Персонаждар, оқиғаларды талдау жасау; -Шығарма тақырыбы, образ және әдістемелік жанасуларын анықтау;	3
2. Ана тілі		
2.1. Сөйлеу дыбыстары, емле, фонетикалық құбылыстар.	-фонетикалық және орфографиялық – дыбыстарды талдау жасау; -Есle ережелерін іс жүзінде қолдану, фонетикалық құбылыстарды ажырата алу;	2
2.2. Тура және ауыспалы мағына, омоним, пароним, синоним, антоним, фраза	-Сөздердің лексикалық мағыналары, тура және ауыспалы мағынаны ажырата алу; -Сөздің форма және мағына қатынасына орай түрлерін анықтау, фраза және бейнелік тіркестердің мағынасын талдау жасау;	2
2.3. Түбір мен қосымшалар. Қосымшалар сипаттамасы.	-Сөздің құрамын талдау жасап, сөздерді мағыналы бөлімдерге ажырата алу. -Сөз жасайтын, түсіндірмелі және сөз түрлендіруші қосымшалардың міндетін анықтау және оларды айтуда дұрыс қолдану;	2
2.4. Дербес сөз таптары. Көмекші сөз таптары. Жеке алынған сөздер.	-Жеке сөз таптары. Көмекші сөз таптары. -Олардың түрлерін талдау жасау, пішіндестік пен мағыналастықты ажырата білу, жай сөздерді анықтау. -Грамматикалық бірліктерді морфологиялық талдау жасау – Жеке және көмекші сөз таптарын грамматикалық белгілер негізінде ажырата алу;	4
2.5. Тыныс белгілері	- Тыныс белгілерінің түрлерін, қолданылу ережелерін білу; сөйлемде тыныс белгілерінің мағына мен дауысқа әсерін таниды және жазбада тыныс белгілерінен дұрыс және орынды пайдалану;	1
2.6. Сөз тіркесі, сөйлем, сөйлем мүшелері.	- Синтаксистік құрылымды – сөйлемнің құрамын, байланысу түрлерін, сөйлем мүшелерімен байланыспайтын мүшелердің сөйлемдегі маңызын талдау жасау.	1
3. Математика		
3.1. Натурал сандар.	-Натурал, бүтін және бөлшек сандарды анықтай алу; -Цифрлардың орын құнын түсіну;	4

Бөлшек сандар. Ондық сандар.	-Бүтін және бөлшек сандар арасындағы өзгешелік; сандарды реттеу; Бөлшек пен бүтін сандарды салыстыру; Берілген санды рим цифрларымен жазу;	
3.2. Амалдар мен алгебралық пайымдау	-Өзгерушілер және алгебралық өрнектерді анықтау; -Теңдеу және теңсіздікті құрастыра алу; -Жай алгебралық өрнектерді логикалық тұрғыдан жеңілдету; -Алгебралық пайымдауды талдай білу;	4
3.3. Геометрия және өлшемдер	-Геометриялық қалыптардың периметр және аудан мен көлемін есептеу; Пішін және өлшеу нәтижелерін математикалық формуламен көрсету; түрлі пішіндердің периметрі мен ауданын салыстыру; берілген өлшемдер негізінде геометриялық мысалдар шешу; -Өлшеу нәтижелерін кесте, диаграмма немесе сызба арқылы көрсету; өлшеу нәтижелерін салыстыру;	2
3.4. Ықтималды теориясы мәліметтермен істеу	Оқиғаның ықтималдылығын түсіну; түрлі мәліметтер жинағы және ықтималдылық нәтижелерін салыстыру; Мәліметтерді түрлі формаларда (кесте, диаграмма, график) оқи алатын және статистика көрсеткіштері арасындағы айырмашылықты түсіну;	2
4. Табиғи пәндер		
4.1. Жердің беті, табиғи аумақтар, климат, ландшафт, табиғи ресурстар	- Континент және мұхиттар, негізгі теңіздер. Табиғи қырлар: тау, жазықтық, алқап, шөл. Су ресурстары: өзендер, көлдер, жер асты суларын анықтау; - Табиғи аумақтардың өзіне тән ерекшеліктері: климат, өсімдік пен хайуанат әлемін түсіну; Ландшафты қалыптастыратын табиғи үдерістер. Минерал ресурстарды ажырата білу;	2
4.2. Өміршең жүйелер және ағзалар	-Организм және экологиялық жүйелер негізгі ерекшеліктерін анықтау; Экологиялық орта мен адам қызметінің байланыстылығын түсіну; Салауатты тұрмысқа тән қаулыларды биологиялық негіздермен бағалау; -Өсімдік пен хайуанат ағзаларының негізгі бөліктерін атай білу; Тірі ағзалардың классификациясын іс жүзіндік жағдайда қолдану;	2

4.3. Физикалық жиынтықтар. Энергия. Жарықтық. Қозғалыс. Күш.	- Табиғи оқиғалардың қандай факторлар әсерінде болуын сипаттайды. Берілген денелерді физикалық жиынтықтарына орай топтарға ажырату; Табиғи құбылыстар мен үдерістердің негізгі түсініктерін, табиғи зат пен энергия жиынтықтарын анықтау; Оқиға мен үдерістерді түсіну;	1
5. Тәрбие		
5.1. Жеке тәрбие мен әдептік құндылықтар.	- Ұлттық және жалпыадамилық құндылықтардың маңызын дұрыс және қате іс-әрекеттерді ажырата алу;	1
5.2. Әлеуметтік және азаматтық тәрбиесі	- Азаматтық сезімі мен тиістілік принциптерін реал жайттарда қолдану, азаматтық құқық пен борыштарын ажырата алу;	1
Жалпы		40

**Педагогикалық шеберліктен түзілетін тест тапсырмаларының
мазмұн саласы мен бағаланатын білім мен дағдылары бойынша бөлінуі**

2-кесте

1. ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ШЕБЕРЛІК	10
----------------------------------	-----------

1.1. Жалпы педагогика	– педагогика, дидактика, тәрбие және жас психологиясының негіздері мен жанасуларын білу және берілген жағдайға сай келетінін таңдай алу; – педагогиканың принциптері (саналылық және белсенділік, көрнекілік, жүйелілік және бірізділік, ғылымилық, теория және практиканың бірлігі және басқаларды) білу және берілген жағдайға сай келетінін таңдай білу; – тәрбие және оның түрлерін білу, бір-бірінен ажырата білу және берілген жағдайға сай келетінін таңдай білу; – сабақ және оның түрлерін білу, сабақты жоспарлау, ұйымдастыру және сыныпты басқару жанасуларын конкрет жағдайларда қолдана алу; – сынып жетекшісінің құқық пен міндеттерін білу, сынып құжаттарымен істей білу, оларды жүргізуде дұрыс бірізділікті сақтау, сынып тобын дұрыс қалыптастыру, мәміледе педагогикалық этика ережелерін сақтау, ата-аналармен ынтымақтастықтың тиімді формаларын таңдау, проблемалы жағдайда ең қолайлы стратегиялық жанасуды қолдану; – педагогикалық этика, сөйлеу, техника, шығармашылық, педагогикалық әдеп, білімпаздық/компетенттік, мәміле мәдениеті, такт/мейірімділік, креативтік, рефлексия және кәсіби өсу негіздерін білу және берілген жағдайға сай келетінін таңдай білу; – педагогикалық қабілет пен оның түрлерін (дидактикалық қабілет, академиялық қабілет, перцептивті-педагогикалық қабілет, сөйлеу қабілеті, ұйымдастырушылық қабілеті, коммуникативті қабілет, авторитар қабілет және басқаларды) білу және конкрет жағдайларда қолдана білу, – білім беру технологиялары (жобаға негізделген білім, проблемалы білім беру, ынтымақтастықтағы білім беру, эвристикалық білім беру, тұлғаға бағытталған білім беру, интербелсенді білім беру, дифференциалды білім беру, интегралды білім беру, ойынды білім беру, инклюзивті білім беру және басқаларды) білу және жағдайларға сай келетінін таңдай білу;	10
	– пән мазмұн саласын оқыту жанасулары, методикасы және технологияларын білу; – пән саласын оқыту тәсілдері мен методтарын ажырата білу және берілген жағдайға сай келетінін таңдау; – пән саласын оқыту бойынша берілген тәлімдік жағдайға тән қабылданған қаулыларға баға беру.	

Когнитивті дағдыларды бөлу

3-кесте

Р/с	Когнитивті дәреже	Сипаттамасы	Тест саны
1	Білу	Пәнге қатысты негізгі дәлелдер, заңдар, анықтамалар, формула және құбылыстарды жатқа білу, таныс, еске алу.	22
2	Қолдану	Дәлел мен заңдарды таныс жағдайларда қолдану, есептеу, графикалық/диаграмма талдау жасау.	23
3	Пайымдау жасау	Бейтаныс жағдайда қолдану, анализ-сintтез, себеп–салдар байланысу, түсіндіру, бағалау.	5

V. Бағалау мөлшері

Тест тапсырушының жалпы нәтижесі әрбір тест тапсырмасына берілген балдар жиынтығы негізінде анықталады. Әрбір дұрыс жауап үшін **2 балл**, қате жауап үшін **0 балл** беріледі. Тест сынағының ең жоғары нәтижесі 100 балды құрайды.

VI. Емтихан тәртібі

Тыйым салынған құралдар: емтихан кезінде ұялы телефон, ақылды сағат, планшет немесе электронды жазбалардан пайдалануға қатаң тыйым салынады.

Тәртіп-ереже: нұсқа көшіру, көмек сұрау немесе көмектесу, емтихан барысында сөйлесу, рұқсатсыз шығу сынды жағдайларға тыйым салынады.

Бақылаушы ереже бұзғандарды анықтаған кезде оны ресімдейді, үміткерді тестілеуден шеттетеді және нәтижесі жойылады.

VI. Ұсынылатын негізгі әдебиеттер

1. Математика 1-сынып Л.Уринбоева, тағы басқалар “Республика таълим маркази”, 2021
2. Математика 2-сынып Л.Орынбаева, т.б. “Республика білім орталығы”, 2021
3. Математика 3-сынып. Л.Орынбаева, т.б. “Республика білім орталығы”, 2022
4. Математика. 4-сынып. Н.У.Бикбаева, “Ўқитувчи”, Ташкент-2020
5. Тәрбие 1-сынып. Н.Исматова, тағы басқалар. “Ғафур Ғұлам”, Ташкент-2020
6. Тәрбие 2-сынып. Н.Исматова, тағы басқалар. “Ғафур Ғұлам”, Ташкент-2020
7. Тәрбие 3-сынып. Д.Розиева, т.б. Ташкент, “Сано-Стандарт”, 2020
8. Тәрбие 4-сынып. С.Шермухамедова, т.б. Ташкент, “Өзбекстан”, 2020
9. Табиғи пәндер 1-сынып. К.Суяров, т.б., “Республика білім орталығы” 2021
10. Табиғи пәндер 3-сынып. З.Сангирова, т.б., “ Республика білім орталығы” 2022
11. Табиғаттану. 4-сынып. А.Бахрамов, тағы басқалар. «Шарқ», Ташкент - 2020
12. Tabiiy fanlar. 1-sinf. К.Суяров, т.б., “Республика таълим маркази” 2021
13. Tabiiy fanlar. 2-sinf. 1-2-qism О.Е.Tigay. “Novda Edutainment” 2023
14. Tabiiy fanlar. 3-sinf. 1-2-qism Y.V.Malikova, “Novda”, Tashkent-2023
15. Tabiiy fanlar. 4-sinf. 1-qism Y.V.Malikova, “Novda”, Tashkent-2023
16. Ана тілі және оқу сауаттылығы. 1-2 бөлімдер. 2-3-сыныптар. Н.Абдувалитов, М.Байтураева “Республика білім орталығы” 2022
17. Қазақ тілі, 5-сынып. У.Байқабылов, Г.Нишанова, М.Темірбаева. Ташкент. «Өзбекстан»,2020.
18. Қазақ тілі, 6-сынып. У.А.Байқабылов, Д.Дүйсебаева, А.Ж. Ұмбетова, Г.А.Нишанов. Ташкент – 2022.
19. Әдебиет, 5-сынып, Қ.Сейданов, Г.Нишанова. Ташкент. «Өзбекстан», 2020.
20. Әдебиет, 6-сынып. Е.Абдувалитов, Д.Дүйсебаева. С.Досымбетова, А.Бектаев. «Өзбекстан», 2022.

Қосымша әдебиеттер:

1. Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі.
2. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі.
3. Әдебиеттану терминдері сөздігі.
4. Қазақ тілінің синонимдер сөздігі.
5. Қазақ тілінің антонимдер сөздігі.
6. Қазақ тілінің омонимдер сөздігі.

VIII. Педагогикалық шеберлік бойынша

1. Mavlonova R.A., Umumiy pedagogika. Darslik. – Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2018. – 528 b.
2. Xoliqov A. Pedagogik mahorat. Darslik, – Toshkent: “Bayoz” nashriyoti, 2025. – 504 b.
3. Tolipov O‘., Ro‘ziyeva D. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. O‘quv qo‘llanma. – Toshkent: “Innovatsiya-ziyo” nashriyoti, 2019. – 276 b.
4. Sh. Abdiraimov v.b. Ta’limda baholash va monitoring asoslari. O‘quv-uslubiy qo‘llanma. – Toshkent, TDYU nashriyoti, 2026. – 208 bet.

Ескерту: *тест тапсырмалары мазмұны ұсынылған әдебиеттерде көрініс тапқан мазмұн, принцип пен жанасулармен сәйкестендіріледі, бірақ тест тапсырмалары тікелей деректерден алынбайды. Сынаққа дайындық көру үдерісінде ұсынылған әдебиеттер еске сақтап қалу дерегі ретінде қызмет етуіне қарай, жалпы кәсіптік дайындықты пывсықтауға қаратылған.*